

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 1. Orthodoxam Ecclesiam varietatibus exornari. Varias Ecclesiarum consuetudines unitati fidei non obesse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

cælo spectaculum excitat, hæc dæmonum furorem compescit, & affectionum impetum demulcet. Nam dum charitas citharam pulsat, omnes affectiones silent, omnia quieta, omnia tranquilla sunt. Nos autem his generibus musicæ jugiter exerceamur, in concordia vocum & morum laudes divinas in hoc exilio decantantes, donec mereamur divinæ musicæ consortes fieri, & ad consummatissimos cum sanctis Angelis Hymnos elevari.

CAPUT XVIII.

De variis ritibus, quibus utitur Ecclesia
Catholica in recitandis divinis
Officiis.

§. I.

Orthodoxam Ecclesiam varietatibus exornari. Varias Ecclesiarum consuetudines unitati fidei non obesse.

I. **E**CCLESIAM Christi sponsam varietatibus circumamictam Regius (a) Psaltes eo Psalmo describit, quo verbum bonum eructans ejusdem cecinit Epithalamium. Eandem horti nomine censerit, quem discolor florum diversitas ornet, Sponsus, in (b) Canticis asseverat dum ait: *Hortus conclusus es, soror mea Sponsa, hortus conclusus.* Nil aptius ad decus Sponsæ quàm pretiosum indumentum multiformi gemmarum, colorumque nitore distinctum. Nil ad honestam recreationem magis idoneum, quàm amœnissimus horti recessus omnium florum venustate resplendens. Sponsa igitur cum sit Ecclesia, decet eam variis gem-

a Psalm. 44. b Cantic. 4. 12.

mis, & monilibus ornatam, variaque supellectile divitem esse. Hortus voluptatis cum sit, eam debent omnium generum flores in varias areolas dimensi exornare. Quid autem vestes, quid flores multicolores sunt, nisi varietas sacrorum rituum, quibus Ecclesiastici viri Deo laudes persolvunt? Alias enim consuetudines Ecclesia Romana, alias habet Mediolanensis: aliis ceremoniis utuntur Monachi, aliis Clerici, suntque diversæ diversarum Ecclesiarum in recitandis officiis institutiones. Unam quidem Ecclesiam universalem, & orthodoxam confitemur, at unius corporis plura membra diversa obire munia in unum finem tendentia quis nescit? aut quis aded stupidæ mentis est, quem non rerum diversitas oblectet? Accedit ad delectationem omne ferens punctum utilitas. Nam ut gentium ac nationum mores diversi sunt, ita ad actus religionis, cultumque divinum diversis utuntur institutis, quæ salva Christianæ fidei integritate vix possent ab eis vel omitti vel auferri. Quocirca optimum ait (c) S. Isidorus, ut gravis prudensque Christianus eo modo agat, quo agere viderit Ecclesiam, ad quam fortè devenerit. Quod enim neque contra fidem, neque contra mores bonos habetur, indifferenter sequendum, & propter eorum inter quos vivitur societatem servandum est, ne per diversitatem observationum schismata generentur. Varias illæsa fide Ecclesiarum consuetudines esse docet Ratramnus Monachus Corbeiensis l. 4. contra Græcorum opposita doctè & luculenter. Laurentius à Villavincencio Xeresanus lib. 4. de ratione studii Theologici cap. 4. Neminem, inquit offendere debet quod in diversis Ecclesiis diversæ ceremoniæ in usu habentur. Etenim maxima in hoc genere semper fuit Ecclesiarum libertas ex libertate illa spiritali profluens, quam Christus dilectæ Sponsæ Ecclesiæ suæ morte vindicavit. Præterea non con-

c. lūd. de Eccl. officiis l. x. c. 43.

veniunt quævis quibusvis locis: quippe alia in populosa civitate, alia in angusto oppidulo aut obscuro viço fieri & possunt & debent. Ad hæc quædam alicubi retinentur, quia videlicet nullum ibi vitium accessit: alibi verò eadem propter obortum vitium sunt abolitæ. Novas insuper introduci postulat subinde ipsa temporis ratio. Denique nullæ unquam ab hominibus eum ad finem sunt conditæ, ut perpetuæ & immutabiles maneant.

II. Extant in sacris (*d*) canonibus multæ de hac re sanctorum Patrum auctoritates. In iis rebus, inquit canon ex verbis D. Augustini, de quibus nihil certi statuit divina Scriptura, mos populi Dei, & instituta majorum pro lege tenenda sunt: & sicut prævaricatores divinarum legum ita contemptores Ecclesiasticarum consuetudinum coërcendi sunt, Item; Catholica Ecclesia per orbem terrarum diffusa tribus modis probatur existere: quicquid enim in ea tenetur, aut auctoritas est Scripturarum, aut traditio universalis, aut certè propria & particularis institutio. Et infrà, (*e*) ex Epistola Leonis Noni: Scit S. Romana Ecclesia, quod nihil obsunt saluti credentium diversæ pro loco & tempore consuetudines. Nicolaus quoque Primus Epistola secunda ad Photium sic scribit. De consuetudinibus, quas nobis opponere visi estis, scribentes per diversas Ecclesias diversas esse consuetudines, si illis canonica non obsistat auctoritas, pro qua obviare debeamus, nihil judicamus, vel eis resistimus. (*f*) Item Gregorius Magnus ad Augustinum Anglorum Episcopum: Novit fraternitas tua Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, in qua se meminit enutritam: sed mihi placet, ut sive in Romana, sive in Gallicana, sive in qualibet Ecclesia aliquid invenisti, quod plus omnipotenti Deo possit placere, sollicitè eligas, & in Anglorum Ecclesiam, quæ adhuc in hæc nova est, insti-

d Dist. 11. c. 7. & 8. *e* Dist. 12. c. 3. *f* Dist. 12. c. 10.

tutione præcipua quæ de multis Ecclesiis colligere poteris infundas. Non enim pro locis res, sed pro rebus loca amanda sunt! Narrat (g) Augustinus sibi dubitanti de his multimodis Ecclesiarum observationibus dixisse Ambrosium, Ad quam fortè Ecclesiam veneris, ejus morem serva, si cuiquam non vis esse scandalo, nec quemquam tibi. (h) Fulbertus Carnotensis eleganter de hac re ad Finardum scribens disserit. Novit, & verè novit serenitatis vestræ prudentia, quod in Ecclesiasticis officiis plura sunt, in quibus orientales Ecclesiæ & nostræ communi observatione sibi respondent: sunt vero alia in quibus aliis ab aliis cultu dispari, & varia observatione audivimus dissonare. Nec tamen nos offendit observantiæ diversitas, ubi fidei non scinditur unitas. Porro in multis Græca ab Hispana, ab illis Romana, & Gallicana discrepat Ecclesia. Sed neque in hoc scandalizamus, si audimus diversam observationem, sed non diversam fidem in Christi semper Ecclesiis extitisse. Stat enim Regina Ecclesia à dextris Regis sui in vestitu deaurato circumdata varietate. Hæc Fulbertus. Legendus de hac re vir doctissimus Joseph Vicecomes toto libro secundo de antiquis ritibus Missæ. Olim consueverant omnes Ecclesiæ suæ Metropolitanæ institutionem in divinis officiis observare, de qua re habemus decreta (i) Conciliorum Toletani, & Braccharenensis. Sed ut solent humanæ res multis erroribus obnoxia depravari plerumque, & in deterius labi; tanta paulatim licentia irrepperat, ut singuli Episcopi inscio Romano Pontifice privatos sibi ritus assumerent, non sine magna divini cultus perturbatione. Hanc nimiam orandi varietatem gravissimè ferens sanctissimus Pontifex Pius V. Romanum Breviarium magno studio emendatum, & juxta decretum Tridentini Concilii pristino nitore restitutum divulgari jussit, eoque sic correcto omnes Ecclesias uti

g Aug. 1 p. 118. ad Januarium. h Fulbert. Epist. 2. i Diit. 12. c. 13. & 14.

præcepit : quæcunque alia Breviaria abstulit , & abolevit , iis dumtaxat exceptis , quæ vel à sancta Sede Apostolica jam à primæva institutione approbata , vel ducentis annis antiquiora fuissent . Sic pluribus Breviariis antiquatis Ecclesiastici officii diversitates ad multo minorem numerum redactæ sunt . Porro hoc capite eos ritus describere , quia adhuc vigent , propositum mihi est . Sed præmoneo , ne quis mihi succenseat , si suæ forsitan Ecclesiæ peculiare in divinis laudibus institutiones non attigero : nam nec totum Christianum orbem peragrarè potui , nec omnes officiorum Codices nancisci , quo usus omnium Ecclesiarum perdiscerem . Ergo necessitati , non voluntati tribuendum est , si quid fortassis prætermisero , quod hanc tractationem illustrare potuisset .

§. II.

De Ritu Romano.

I. **S**ancta Romana & Apostolica Ecclesia, mater & firmamentum veritatis, Ecclesiasticæ disciplinæ Magistra, primum debet in hoc tractatu locum habere, quæ potestatis eminentia super omnes excellens ab ipso Christo primatum accepisse dignoscitur, cum Beato Petro ligandi atque solvendi tradidit Pontificium. Psalterium per Hebdomadam diu noctuque sic Romani distribuunt. Die Dominica, ad Nocturnos duodeviginti concinunt Psalmos à primo usque ad 20. inclusive, omittis quarto & quinto. Reliquis diebus duodecim Psalmos hoc ordine assignant. Feriæ secundæ Psalmum 26. *Domine illuminatio*, usque ad 37. *Domine ne in furore*. Feriæ tertie Psalmum 38. *Dixi custodiam*, usque ad 51. *Quid gloriaris*, omittis in medio 42. *Iudica me Deus*, & 50. *Miserere*. Feriæ quartæ Psalm. 52. *Dixit insipiens*, usque ad 67. *Exurgat Deus*, omittis, 53. *Deus in nomine tuo*, 62. *Deus Deus meus*, 64. *Te decet*, & 66. *Deus*